

8.
SINIF

MEB DERS KİTABI İLE
%100
UYUMLU

BECERİ
TEMELLİ
SORULARLA
DESTEKLİ

VIDEO SORU
ÇÖZÜMÜ

TÜRKÇE

ÖĞRETMEN
ÖRNEĞİDİR
PARA İLE SATILAMAZ

AKILLI TAHTA
UYUMLU

HEMEN İNDİRİN

TAMAMI
EL YAZMASI

OKULUM AKILLI DEFTER KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Koza Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. • Tel: 0.312 385 91 91
Matbaa Sertifika No: 45553

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-605-7816-70-2

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

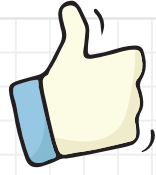
Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

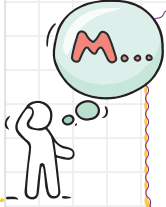
Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

BU DEFTERDE NELER BULACAĞSINIZ?

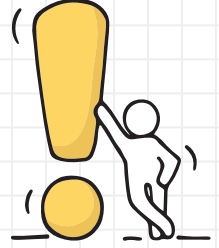

GİRİŞ-SUNU: Öğrencilerin konu içerisinde neler öğreneceği, bu konudan önce neler öğrendikleri ve işlenen konudan sonra hangi bilgi ve becerileri kazanmış olmalarının beklendiğini bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye, konuya dair bir ön bilgi vererek hazırlanmasını, konu sonu etkinlik ve değerlendirme sorularıyla kendini sınamak kazanımları elde edip edemediğini görmesini istiyoruz.

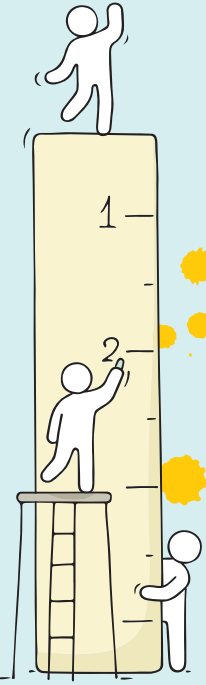
HATIRLATMA: Bu bölümde öğrencilerin eski öğrenmelerine atıf yapıyoruz. Böylelikle geçmiş bilgileriyle şimdiki bilgileri arasında bir bağ kurup eski öğrenmelerini yeni öğrenmelerine transfer etmesini istiyoruz.

DİKKAT: Konuya dair fark edilmeyen detayları ve kavram yanlışlarını bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle kavram yanlışlarının yeni öğrenmelerle ilişkisini ortadan kaldırmak ve önemli noktaları fark etmesini istiyoruz.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?: İşlenen konuyla ilgili ilginç ve güncel bilgileri bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye entelektüel bir derinlik kazandırmak ve öğrencinin öğrenme isteğini arttırmak istiyoruz.

BEYİN FIRTINASI: Sınıf ortamında işlenen konuya dair öğrencilerin düşünsel tartışmalar yapılabilmesini bu bölümde sağlamaya çalışıyoruz. Böylelikle öğrencilerin herhangi bir konuyu çok yönlü ele almasını sağlamak ve farklı düşünceleri irdeleyerek kendi düşüncesini sınamasını istiyoruz.

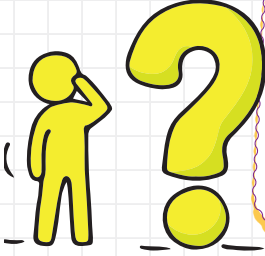
SÖZLÜK: Öğrencilerin konu içerisinde yeni gördükleri ve anlayamadıkları sözcüklerin anlamlarını bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrencinin söz varlığını geliştirerek dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek istiyoruz.

ARAŞTIRALIM: İşlenen konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve bilimsel becerilerinin artmasını sağlamak için bu başlık altında araştırma önerileri veriyoruz. Böylelikle öğrencinin kavram, kişi ve olaylara ilişkin öğrenme motivasyonunu arttırmak ve öğrenme etkinliklerini geliştirmek istiyoruz.

YENİ NESİL SORULAR: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.

ETKİNLİKLER: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.

DEĞERLENDİRME TESTLERİ: Her ünite sonunda yer alan kapsamlı değerlendirme testleriyle öğrencinin kendini sınamasını ve böylelikle işlenen konuyu tam olarak kavrayıp kavrayamadığını görmesini istiyoruz.

İÇİNDEKİLER

1) SÖZCÜKTE ANLAM	3 - 23
2) CÜMLEDE ANLAM	25 - 60
3) FİİLİMSİLER	61 - 76
4) CÜMLENİN ÖGELERİ	77 - 100
5) PARAGRAFTA ANLAM	101 - 148
6) FİİLDE GATI	149 - 162
7) CÜMLE TÜRLERİ	163 - 184
8) NOKTALAMA İŞARETLERİ	185 - 216
9) YAZIM KURALLARI	217 - 241
10) ANLATIM BOZUKLUKLARI	243 - 257
11) METİN TÜRLERİ VE SÖZ SANATLARI	259 - 284

1. ÜNİTE

SÖZCÜKTE ANLAM

T.8.1.2 Dinlediklerinde / izlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder. Öğrencilerin kelime anlamlarına yönelik tahminleri ile sözcük anlamlarını karşılaştırmaları sağlanır.

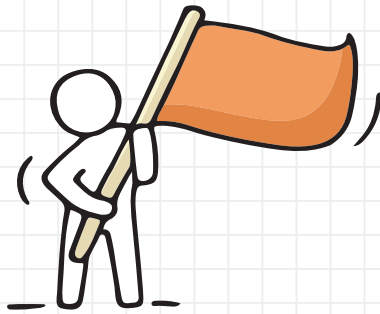
T.8.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.8.2.6. Konuşmalarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

a) Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmaları sağlanır.

b) Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturma teşvik edilir.

Sevgili Öğrenciler,

Bu ünite de kelimelerin cümle içerisinde kazandığı farklı anlam ilgilerini, bilmediğiniz kelime kelime gruplarının anlamlarını tahmin edip kalıplaşmış kelime ve kelime gruplarının metne katkısını öğreneceğiz. Bu ünite de 8. sınıf sınavlarında ortalama 2 soru gelmektedir.

Başarılar dileriz.

SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri

Sözcükte anlamı iki ana grupta inceleriz.

A) Gerçek Anlam

- Temel Anlam
- Yan Anlam
- Terim Anlam

B) Mecaz Anlam

- Gerçek Anlam

Temel Anlam: Bir kelimenin aklımıza gelen ilk anlamıdır. Gerçek anlam, kelimenin sözlükte yer alan ilk anlamıdır.

ÖRNEK

Kırılan vazo, en değerli eşyasıydı.

Parça parça olmak, birçok parçaya ayrılmak

Gadirları bu geniş alana kurabiliriz.

Bir şeyin oluşmasını sağlayan parçaları bir araya getirip birleştirmek

- Gerede yaylaları bugün çok soğuktu.
- Boş sürahiye masaya ntain koydun?

Yan Anlam: Benzetmeden veya yakıştırmadan doğmuştur. Yan anlamın her zaman gerçek anlamla alakası vardır. Genellikle insanlara ya da hayvanlara ait organ adlarının cansız varlıkların adlandırılmasında kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır.

ÖRNEK

Tarağın dişleri teker teker kırıldı.

- Kızılay'ın göbeğinde kapkaç yapılmış.
- Kitaplarını lütfen dolabın gözüne bırak.

Dikkat

Deyim ve atasözlerinde mecazlı söyleşilere çok rastlanır.

- Onca şabaya rağmen göze girememiş.
- Seni beklerken ağaç oldum.

Terim Anlam: Bilim, sanat, meslek ve spor alanlarındaki bazı kavramları belirten sözcüklerdir.

ÖRNEK

Perde kapanınca seyirciler ayakta alkışladı. (tiyatro)

- Boylamlar arası saat farkı 4 dakikadır. (coğrafya)
- Adam narkozla beraber hemen bayıldı. (tıp)
- **Mecaz Anlam:** Bir sözcüğün gerçek anlamından "tamamen uzaklaşarak" kazandığı yeni anlamdır.

ÖRNEK

Boş gözlerle karşımda oturuyor.

Temel Anlam: İçinde bir şey / kimse bulunmayan

Mecaz Anlam: Umursamaz / anlamsız

- Doğum günümde çiçek gönderme inceliği göstermiş.
- Kız kardeşim ağır bir dönemden geçiyordu.

Etkinlik-1

Aşağıdaki cümlelerde yazılan kelime ve kelime gruplarının karşısına cümledeki anlamlarına uygun olarak "✓" işareti koyunuz.

CÜMLELER	Gerçek Anlam	Mecaz Anlam	Yan Anlam	Terim Anlam
Güreşçimiz finalde bir <u>tuşla</u> rakibini yendi.				✓
Ayakkabısının <u>burnu</u> acılmıştı.			✓	
Dedesi başına altı köşeli bir <u>şopka</u> takmıştı.	✓			
Beden eğitimi dersine <u>bayılıyor</u> um.		✓		
Bu masanın <u>ayağını</u> boyayalım.			✓	
Torbanın <u>ağız</u> ı kapalı değildi.			✓	
Hemen derin bir uykuya <u>daldı</u> .		✓		
Dolap çok <u>ağır</u> dı taşıyamadık.	✓			
<u>Gözettiler</u> konusu ile ilgili soru çözmedik.				✓

Senin Notun:

Etkinlik-2

- Bulutların içinde yazan sözcük hangi cümlede gerçek, hangi cümlede mecaz anlamıyla kullanılmıştır. Boşluklara yazınız.

Masadaki vazo kırıldı.	Berra bu davranışına çok kırıldı.
Gerçek	Mecaz
Bana soğuk davranıyor.	Soğuk havada hastalandı.
Mecaz	Gerçek
Sınıfta dağ gezisine gittik.	Gamasırlar dağ gibi birikti.
Gerçek	Mecaz

Etkinlik-3

- Aşağıdaki tabloda mecaz anlamı cümlelerde altı çizili sözcüğü gerçek anlamda, gerçek anlamı cümlelerde altı çizili sözcüğü mecaz anlamda cümlede kullanınız.

Beni ayakta <u>uyuttu.</u> mecaz	Tencerede su <u>kaynıyor.</u> gerçek
Ablam, bebeğini <u>ayagında sallayarak uyuttu.</u>	Müdürler arasında <u>anlaşmazlıklar kaynıyor.</u>
Takımdan en sonunda <u>elendi.</u> mecaz	Atatürk milletine <u>ışık oldu.</u> mecaz
Quvaldaki unun <u>tamamı elendi.</u> gerçek	Oda karanlık, <u>az ışık alıyor.</u> gerçek
Bu şişenin içi malesef <u>boş.</u> gerçek	Kafası <u>dolu</u> bir adamdı o. mecaz
<u>Boş boş</u> bakıyordu etrafa. mecaz	Tabak <u>ağına kadar doluydu.</u> gerçek

Uyarı

Somut anlamlı sözcüklerle soyut anlamlı sözcükler arasında doğrudan bir ilişki yoktur. Ancak aktarmaların temeli sayılan "somutlaştırma" olayında "somut - soyut" ilişkisi kurulmaktadır.

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

Somut Anlamlı Sözcükler: Beş duyu organımızdan biri veya birkaçıyla algıladığımız varlıkları karşılayan sözcüklere denir.

ÖRNEK Rüzgâr, yağmur, soğuk, sıcak, ekşi, acı (tat), ağız, gürültü, aydınlık, karanlık, mavi, koku, kısa, göl ...

- Bugün kar yağışı yüzünden yollar kapalı.
- Bu sabah üst kattan gelen gürültü ile uyandık.

Soyut Anlamlı Sözcükler: Beş duyu organımızdan herhangi biriyle algılayamadığımız kavramları ifade eden sözcüklere denir.

ÖRNEK Kin, iyilik, nefret, kıskançlık, ayrılık, öfke, sevgi, acı, üzüntü, mutluluk, vicdan, umut, sevinç, kader ...

- İnsanlığı sizden mi öğreneceğiz?

UYARI Soyut anlamlı bir sözcük, mecaz anlatım yoluyla **somut (somutlama)**; somut anlamlı bir sözcük mecaz anlatım yoluyla **soyut (soyutlama)** anlam kazanabilir.

ÖRNEK Bu soğukluğu, onun hiç arkadaş bulamamasına sebep oluyor. soyutlaştırma

- Ceplerine doldurduğu umutlarıyla yola çıktı. somutlaştırma

Senin Notun:

Etkinlik-4

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını altına yazınız.

Son günlerde yaşanan ekonomik kriz esnafımızı sıkıntıya soktu.

Somut: ekonomik, esnaf

Soyut: sıkıntı

Okan, arkadaşlarına karşı hoşgörü ve sevgi dolu bir çocuktu.

Somut: arkadaş, çocuk

Soyut: hoşgörü, sevgi

Yazar, köşe yazılarında son derece kaygı ve sevgi yoksunu temalar kullanıyor.

Somut: yazar, yazı

Soyut: kaygı, sevgi

Hüzünlü bir yaz mevsimini geride bırakmıştık.

Somut: yaz, mevsim

Soyut: hüzün

Su o kadar sıcak ki neşe içinde yüzüp eğlendik.

Somut: su, sıcak, yüzmek

Soyut: neşe

Etkinlik-5

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını (temel, mecaz, yan, terim) yanlarındaki boşluğa yazınız.

Gözlüğün çerçevesi biraz <u>inceydi</u> .	Gerçek Anlam
<u>Dolap</u> çok <u>ağırdı</u> , taşıyamadık.	Gerçek Anlam
Olaya bir de şu <u>açıdan</u> bakalım.	Mecaz Anlam
Hiçbir ek almamış sözcüğe <u>kök</u> denir.	Terim Anlam
<u>Aktör</u> bu filminde herkesi etkiledi.	Terim Anlam
Kanadı kırık bir <u>martı</u> gördüm.	Gerçek Anlam
Terasinin <u>gözünde</u> <u>üsüm</u> vardı.	Yan Anlam
O çocuk tam bir <u>piriantadır</u> .	Mecaz Anlam
Çantayı <u>ağızına</u> kadar doldurmuş.	Yan Anlam

Uyarı

- Yakın anlamlı kelimeler anlamdaş gibi görüldüğü hâlde birbirinin yerini tamamen tutmaz, aralarında anlam ayrıntısı vardır.
- Bir sözcüğün eş anlamlısı kullanıldığı cümleye göre değişebilir.
- Zıt anlam ile olumsuz anlamı birbiri ile karıştırmamalıyız.

Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler: Yazılışları ve okunuşları farklı olmasına rağmen aynı anlamı taşıyan sözcüklerdir. Bu tür sözcükler birbirlerinin yerine kullanılabilir.

Sıra Sizde!

ev - konut beyaz - ak kelime - sözcük

- cevap - yanıt
- düğün - orjinal
- misafir - konuk
- uygarlık - medeniyet
- fiil - eylem
- yoksul - fakir

Yakın Anlamlı Sözcükler: Yazılışları ve okunuşları farklı ancak anlamları birbirine yakın olan kelimelere **yakın anlamlı sözcükler** denir.

Sıra Sizde!

gece - karanlık basmak - esmek duymak - işitmek

- duymak - işitmek
- bakmak - görmek
- iri - büyük
- soğuk - serin
- dost - arkadaş
- saçmak - dağıtmak

Etkinlik-6

Daireler içinde verilen sözcüklerin eş ya da yakın anlamlılık ilişkilerini belirleyerek yazınız.

ilginç enteresan	tanıdık bildik	dil lisan	kalp yürek	durgun sessiz	tut yakala
eş anlamlı	yakın anlam	eş anlamlı	eş anlamlı	yakın anlam	yakın anlam
korkak çelgin	sans talih	yoksul fakir	küs kırgın	model örnek	çiğne eş
yakın anlam	eş anlamlı	eş anlamlı	yakın anlam	eş anlamlı	yakın anlam

Zıt (Karşıt) Anamlı Sözcükler: Anamları bakımından birbirlerinin zıttı olan sözcüklere **karşıt anlamlı sözcükler** denir.

ÖRNEK

- iyi - kötü • gündüz - gece • soğuk - sıcak
- ucuz - pahalı • sağlam - çürük • yavaş - hızlı
- yaşlı - genç • kapalı - açık • bayat - taze

Sesteş (Eş Sesli) Sözcükler: Yazılışları ve okunuşları aynı ancak anlamları farklı olan kelimelere **sesteş (eş sesli) kelimeler** denir.

ÖRNEK

- Ben bu işin altından kalkamadım.
- Yüzündeki ben gittikçe büyüyordu.
- Yüzünü bakmak istememiştim.
- Törende en az yüz kişi vardı.

Etkinlik-7

Aşağıdaki sözcükleri sesteşlik özelliğine göre farklı anlama gelecek şekilde cümlede kullanınız.

Taş

Bahçe yoluna büyük taş bloklar koyduk.
Dere yatağı yağış sonrası taşmıştı.

Oy

Kurutmak için biberlerin içini oyalım.
Seçimlerde ben de oy kullanacağım.

El

El gibi uzak durma bana öyle.
Güzel bir el kremi aldım.

Bin

Tren hareket edecek, çabuk bin!
Bin liralık alışveriş yaptım.

Uyarı

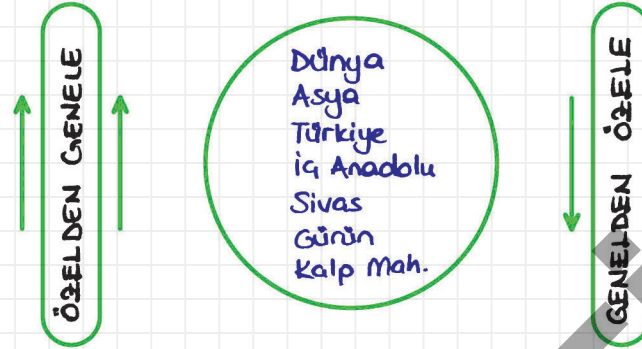
Dilimizde düzeltme işareti (^) olan sözcüklerde okunuşları, yazılışları ve anlamları farklı olduğu için sesteşlik aranmaz.

Uyarı

Bir sözcüğün gerçek anlamıyla mecaz anlamı arasında sesteşlik özelliği aranmaz.

Genel ve Özel Anlamlı Sözcükler: Anlamca geniş kapsamlı olan sözcükler **genel anlamlıdır**. Anlamca daha dar kapsamlı sözcükler **özel anlamlı** sözcüklerdir.

ÖRNEK

Köpek sevgileri güçlü bir hayvandır. (Genel - tüm köpekler)

Köpeğim yine huysuzlandı. (Özel - tek köpek)

- Varlık - bitki - ağaç - çam - karaçam (genelden-özele)
- Harf - hece - kelime - paragraf - Türkçe - ders (özelden genele)

Sıra Sizde!

- Muş - meyve - bitki - varlık (özelden genele anlatım)
- Uşay - dünya - Türkiye - Ankara (genelden özele anlatım)

Etkinlik-8

Aşağıdaki cümlelerin anlatımının özelden genele mi, genelden özele mi olduğunu karşılarına yazınız.

- Petrol ürünlerinden benzine zom geldi. (Genelden özele)
- Türk tarihinde, Çanakkale Savaşı'nın yeri önemlidir. (Genelden özele)
- Alfabenin yirmi dördüncü harfi "t" dir. (Genelden özele)
- Çocukluk günlerim, ömrümün en güzel dönemidir. (Özelden genele)
- Bana göre sebzelerin en fazla kullanılanı domatestir. (Genelden özele)
- Biliyor musunuz, krem de petrolden üretilmiştir. (Özelden genele)
- Yazı türlerinden hikâyeye örnek vereceksin. (Genelden özele)
- Kalem önemli bir kırtasiye malzemesidir. (Özelden genele)